

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsberetning
om
Kongsberg offentlige skole

for høiere almindannelse

for

1892—93

ved

K. L. Sommerfelt,

skolens rektor.

Kongsberg.

Erlandsens bogtrykkeri.

1893.

Aarsberetning
om
Kongsberg offentlige skole

for høiere almindannelse

for

1892—93

ved

K. L. Sommerfelt,

skolens rektor.

Kongsberg.

Erlandsens bogtrykkeri.

1893.

I. Skolens forstanderskab

bestaar foruden af de to faste medlemmer, stedets magistrat, byfoged Münster, og rektor, af følgende af kommunebestyrelsen valgte mænd:

Dirøktør Krag, indvalgt 1881,
Guardein Münster, indvalgt 1885,
Doktor Hartmann, indvalgt 1892.

Til formand gjenvalgtes i møde den 30te september 1882 rektor.

II. Lærerpersonalet.

Skolens lærere er for tiden:

Sommerfelt, Karl Linné, rektor. Født 1834, cand. mag. 1859, timelærer ved Lillehammer skole 1860, adjunkt ved Bergens kathedralskole 1864, overlærer sammesteds 1880, overlærer ved Kristiania kathedralskole 1882. Udnævnt $\frac{8}{12}$ 1888.

Alver, Johan Ludvig, adjunkt. Født 1848, cand. mag. 1872, vikarierende lærer ved Hamar og Skiens skoler 1875 — 76; adjunkt ved Fredrikshalds skole 1877; adjunkt ved Kongsberg skole $\frac{8}{1}$ 1887.

Udby, Ole Andreas, adjunkt. Født 1847, cand. real. 1877. Udnævnt den 19de januar 1878.

Bøhmer, Otto Ferdinand, adjunkt. Født 1853, sprog-
lig-historisk lærerexamen 1878. Klasselærer ved herværende

skole i 1878, adjunkt den 1ste august 1879. — Kasserer ved skolen.

Holmsen, Alette, inspektrice ved skolens kvindelige afdeling. Født 1855. Guvernanteexamen ved Nissens pige-skole 1877. Ansat 1887.

Foss, Alfhild, andenlærerinde. Født 1863. Middelskolens afgangsexamen 1880. Ansat 1887.

Holm, Marie, lærerinde i gymnastik. Ansat 1887.

I September 1892 blev skolens klasselærer cand. theol. Jak. Johnson udnævnt til sogneprest til Mo i Nordland.

Efterat han i slutningen af februar var fratraadt, blev de fleste af hans timer besørgede af kaldskapellan Nordlid, kun med undtagelse af norsk i kl. IV, der overtoges af rektor, samt skriveundervisningen, der blev overdraget andenlærerinden, som særlig havde uddannet sig for dette fag.

Paa grund af den forestaaende sløfning af kl. I var det besluttet, at klasselærerposten ved udgangen af 18⁹²/₉₃ skulde inddrages og religionsundervisningen overdrages til en af stedets geistlige. Som lærer i religion i skolens høiere klasser ansattes derpaa under 12te august d. a. kaldskapellan Chr. Bugge.

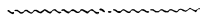
Adjunkt Alver, der siden januar 1892 havde haft tjenestefrihed paa grund af sygdom, erholdt under 27de juli denne forlænget indtil udgangen af 1892 og derefter paa nyt andragende indtil skoleaarets slutning.

I hele denne tid besørgedes hans timer af cand. mag. T. Knudtzon.

I august maaned 1892 søgte skolens sanglærer, organist Klewe, afsked fra sin stilling ved skolen, i hvilken han havde fungeret siden 1854.

I hans sted blev adjunkt Udby under 12te novbr. antaget som sanglærer.

I juni maaned 1893 afgik andenlærerinden frk. Foss ved døden. Som andenlærerinde ansattes derefter under 12te august frk. Dorothea Torp.

A. Antal.

Klasse.	3die Kvartal 1892.			4de Kvartal. 1892.			1ste Kvartal 1893.			2det Kvartal 1893.		
	G.	P.	Sum.	G.	P.	Sum.	G.	P.	Sum.	G.	P.	Sum.
I	3	3	6	3	5	8	3	5	8	3	5	8
II	9	4	13	9	4	13	10	3	13	10	3	13
III	8	5	13	8	5	13	8	5	13	8	4	12
IV	11	7	18	10	7	17	12	7	19	12	7	19
V	6	3	9	6	3	9	6	3	9	6	3	9
VI	10	6	16	10	7	17	10	7	17	9	7	16
Tilsammen			75			77			79			77

III. Disciplene.

B. Gjennemsnittsalder ved begyndelsen af skoleaaret
1892 — 93 og normalalder.

Klasse.	Gjennemsittsalder.	Normalalder.
I	$9\frac{7}{12}$	9
II	$10\frac{9}{12}$	10
III	12	11
IV	$13\frac{2}{12}$	12
V	$13\frac{7}{12}$	13
VI	$15\frac{3}{12}$	14

C. Disciplenes hjemstavn.

Af skolens 77 disciple i 2det kvartal 1893 var:

fra Kongsberg	68,
- Sandsvær	2,
- Eker	5,
- Numedal	1,
- Fredrikstad	1.

IV. Fagfordelingen mellem lærerne.

1892—93.

Rektor:

Norsk	i klasse	VI + VII	3 timer
Latin	i —	VI og V	10 —
Engelsk	i —	IV	5 —

18 timer.

Adjunkt Alver.

Historie	i klasse	VI—VII	3 timer
do.	i —	V— III	9 —
Tysk	i —	VI— IV	12 —

 24 timer.

Klasseforstander i kl. V.

Adjunkt Udby:

Mathematik	i klasse	VII—III	21 timer
Naturkundskabi	—	VI— V	5 —

 26 timer.

Klasseforstander i kl. VII—VI.

Adjunkt Bøhmer:

Engelsk	i klasse	VI og V	10 timer
Fransk	i —	VI — V	4 —
Latin	i —	IV	7 —
Geografi	i —	VI—V	4 —

 25 timer.

Klasseforstander i kl. IV.

Klasselærer Johnson:

Religion	i klasse	VI — III	9 timer
Norsk	i —	V-IV og III g	8 —
Historie	i —	II og I	6 —
Geografi	i —	IV og II	4 —
Skrivning			5 —

 32 timer.

hvoraf 5 extratimer.

Klasseforstander i kl. III.

Inspektrice frk. Holmsen:

Norsk	i klasse	III — I	14 timer
Religion	i —	II — I	4 — (2 komb.)
Haandarbeide			6 —

 24 timer.

Klasseforstander i kl. II.

Andenlærerinde frk. Foss:

Naturhistorie	i klasse	IV — II	6 timer
Regning	i — II—I og	III g + II g	7 —
Tysk	i —	III — II	11 —
Geografi	i —	II — I	4 —
			28 timer.

Timeundervisningen var fordelt saaledes:

Gravør Throndsen:	Tegning	i II — IV	6 timer
Adjunkt Udby:	—	i V — VI	4 —
Lærer M. Berg:	Gymnastik	i VI — I g	6 —
Frøken Holm:	—	i VI — I p	6 —
Adjunkt Udby:	Sang		3 —
			25 timer.

V. Timefordelingen paa klasser og fag vil sees af efterfølgende tabel:

Fagene:	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.		Kl. IV.		Kl. V.		Kl. VI.		Sum.		
	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger			
Religion	1	2	1		3		2		2		1	1	13		
Norsk	2	3	3	1	1		1	4	1	3	3		1	2	25
Tysk			1	5			5		4		(L. 3.) 4		E 1	3	23
Latin							7				3		4	3	17
Engelsk							5		5				1	4	15
Fransk										2			2		4
Historie	3		3		3		3		3		3		1	2	18
Geografi	2	1	1		2		2		2		2		1	1	12
Naturkundskab			2		2		2		2	1			1	1	11
Mathematik	1	2	1	2	g 1	g 1	3		3	3	2	3	3	3	28
Tegning			1	1	1	1			(L. 0.) ₁ 1		(L. 0) 1	1*	(L 0) 1	1	10
Skrivning	2		2	(1)**			1	(2)***							5
Haandarbejde		(3)		(3)			3		(3)		(3)			3	6
Gymnastik	(3)	(3)	(3)	(3)	3	3	(3)	3	(3)	(3)	(3)	(3)	3	3	12
Sang	Sang 3 Eftermiddagstimer												3		
Sum															201

*) Frihaandstegning.

**) Kombinerede med kl. III

***) Kombineret med kl. I.

Fællesundervisningen er ordnet saaledes, at gutter og piger fra kl. I- V i det væsentlige undervises sammen. Kun har pigerne i enkelte fag lidt færre timer end gutterne. Saaledes har pigerne i kl. I 2 timer norsk, 1 time regning mindre end gutterne; i kl. II 1 time norsk, 1 time tysk, 1 time skrivning, regning og tegning mindre; i kl. III 1 time norsk, 2 timer regning, 1 time skrivning og tegning mindre; i kl. IV 1 time norsk, 3 t. matematik, 1 time tegning mindre, i kl. V 2 timer matematik, 2 timer fysik mindre, men 1 time tegning mere. Pigerne deltage ikke i fransk.

Medens gutternes kursus er 6aarigt, bliver den undervisning, som efter den almindelige plan for middelskolen meddeles i 6te og øverste klasse, for pigerne fordelt paa 2 aar (kl. VI og VII). I disse to sidstnævnte klasser har pigerne, for at deres kræfter skal spares, et indskrænket antal timer om ugen (nemlig 24, medens gutterne har 33), og i disse 2 klasser indhente de, hvad de i visse fag (naturkundskab, matematik og tegning) har forsømt i de nedre klasser.

I kl. VI har pigerne alle sine læsetimer kombinerede med gutterne; kun har de en særtimer i tegning. I kl. VII har pigerne 2 særtimer i naturkundskab, 3 i matematik, 1 i tegning; forøvrigt er de kombinerede med kl. VI.

Pigernes ugentlige undervisningstimer i 6te klasse er følgende:

Religion	1	time
Norsk	2	—
Tysk	3	—
Engelsk	3	—
Historie	2	—
Geografi	1	—
Naturhistorie	1	—
Mathematik.....	3	—
Tegning.....	2	—

Ialt 18 timer,

foruden 3 t. i haandarbejde og 3 t. gymnastik.

Kl. VII har følgende ugentlige undervisningstimer:

Religion.....	1	time
Norsk.....	2	—
Tysk.....	2	—
Engelsk.....	3	—
Historie.....	2	—
Geografi.....	1	—
Naturhistorie.....	1	—
Naturkundskab.....	2	—
Mathematik.....	5	—
Tegning.....	2	—

Ialt 21 timer + 3 timer
gymnastik

Ledige mellemtimer (to sammenhængende) i kl. VII og VI anvendes engang ugentlig til extemporalstil i tysk og ligesaa i engelsk.

Sangundervisningen er særskilt for gutter og piger og henlagt til eftermiddagen med i det hele 3 timer, nemlig 1½ time for hver afdeling. Baade gutter og piger har været delt i 2 partier, saaledes at hvert parti har sunget ¾ time.

I gymnastik danner hvert køn 2 partier saaledes, at kl. III—I udgjør et parti, de øvrige klasser det andet. Begge partier har for begge køn 3 hele timer ugentlig.

I haandarbejde er pigerne inddelt i 2 partier paa samme maade som i gymnastik, hvert med 3 timer ugentlig, hvilke timer alle er lagt fra 1—2.

Exercitie afholdtes 4 dage inde i examen og 2 dage i september.

6 elever var fritagne for gymnastik, 4 piger og 2 gutter; 23 for sang paa grund af stemmeskifte, manglende gehør eller andre grunde.

4 elever deltog som dissenter kun i den bibelhistoriske del af religionsundervisningen.

10 elever deltog i undervisningen i fransk, 8 i kl. VI, 2 i kl. V.

VI. Undervisningen.

Religion.

- Klasse* I. Af Vogts lille bibelhistorie det gamle testamente. Katekismens 4 parter uden Luthers forklaring. Luthers forklaring til 1ste part. Salmer udenad efter Landstads salmebog: no. 47, 131, 330 2det vers, 186 1ste v., 580, 332 6te v., 280 5te v., 235 6te v.
- II. Af Vogts lille bibelhistorie det nye testamente. Katekismens 5 parter læste og gennemgaaede med Luthers forklaring. Salmer udenad efter Landstad: No. 131, 138, 47, 235 6te v. 186 1ste v., 276 1ste og 2det v., 127.
- III. Af Vogts bibelhistorie for borgerskoler læst og repeteret fra begyndelsen til Esthers bog (s. 85).
Af Bangs forklaring læst og repeteret 1ste part.
Læsning paa skolen af det nye testamente. Enkelte salmer udenad efter Landstad.
- IV. Af samme bibelhistorie læst og repeteret fra Esras's bog (s. 79) til den utro husholder (s. 139). Af forklaringen læst og repeteret 3die, 4de og 5te part, samt slutningen af 1ste part (s. 33—38).
Læsning paa skolen af det nye testamente.
- V. Af samme bibelhistorie læst og repeteret fra den utro husholder (s. 143) til det hellige land (s. 200).
Af forklaringen læst og repeteret 2den part.
Læsning af det nye testamente.

Klasse VI. Gutterne: Af samme bibelhistorie læst fra de fire evangelier (s. 186) til det hellige land; derefter repeteret den hele lærebog. Det hellige lands geografi er gennemgaaet paa skolen. Forklaringen er repeteret i sin helhed. Læsning af det nye testamente.

Modersmaalet:

Klasse I. Læst og gennemgaaet udvalgte stykker af Pauss og Lassens læsebog, 1ste skoletrin, 3die og 4de afdeling. Undertiden læst paa skolen uden forberedelse hjemme. Nogle digte lærte udenad. De vigtigste tale- og sætningsdele indøvede ved analyse i Platous eksempelsamling uden benyttelse af lærebog i grammatik. Diktat hver uge.

— II. Læsning og gennemgaaelse af forskellige stykker i Pauss og Lassens læsebog, 2det skoletrin. Ogsaa læst paa skolen uden forberedelse hjemme. Digte udenad. Af Platous grammatik 1ste del. Analyse. Diktat.

— III. Af Pauss og Lassens læsebog, 2det skoletrin, er udvalgte stykker oplæste og gennemgaaede paa skolen efter forudgaaende forberedelse hjemme. Indholdet gjenfortalt dels før, dels efter oplæsningen. Oftere læst paa skolen uden forberedelse hjemme.

Af Platous grammatik gennemgaaet og ved analyse indøvet de vigtigste paragrafer til enden.

Digte gennemgaaede og læste udenad. Skriftlig 1—2 gange ugentlig: diktat og en enkelt gang en beskrivelse eller gjenfortælling.

Gutternes særtimer benyttedes til læsning af forskellige stykker i læsebogen.

— IV. Læsning efter Pauss og Lassens læsebog, 3die skoletrin, 1ste afdeling, som regel efter forbe-

redelse hjemme; indholdet ialmindelighed gjen- givet af eleverne, dels før, dels efter oplæs- ningen.

Enkelte digte lærte udenad.

Af Hofgaards lille grammatik de enkelte sætningsdele og sætningslæren gennemgaaet og ved analyse indøvet.

I skriftlig norsk gjenfortællinger, omskriv- ning fra poesi til prosa, omarbeidelse fra slet sprog til bedre, enkelte lette hjemmestile, som: elefanten, katten og dens egenskaber, kame- len, den kloge hund (en fortælling).

Klasse V. Pauss og Lassens læsebog, 3die skoletrin. Grammatiken repeteret. Mundtlig og skriftlig analyse.

I Regelen hver 14de Dag en hjemmestil, desuden nogle extemporalstile. Opgaverne var gjenfortællinger, omskrivninger, oversættelse fra tysk. I sidste halvaar besvarelser af bestemt tema, f. ex.: Om de gamle nordmænd; hvor- ledes et brød blev til.

— VI + VII. Af Broch & Seips læsestykker er læst: Sønnetabet; afsnittet af »Fjeldeventyret«; var jeg en arbejdsmand; en søndagskvæld til sæ- ters; eventyrfortællerne; en by paa vestlandet i gamle dage; Wergeland: Juleaften og et norsk herresæde. Wilster's Ludvig Holberg. Welhaven's Wessel og det norske selskab. Holberg's Erasmus Montanus. Munch: Domine qvo vadis. Meltzer: Grundset mark d. Bjørn- son: Af Arne; fædrelandssang; Arnljot Gelline. Ibsen: En broder i nød, Kong Haakons gilde- hal, Ørnulfs kvad. 3 à 4 svenske stykker i samme bog.

I gutternes særtime: Bjørnson's konfir- mationen. Lie: nordland og nordlændingen.

Ingemann's skoledagene Goldschmidt's Min onkel og hans konkurrent. I denne time desuden altid gutternes stille gjennemgaaede.

Det vigtigste af grammatikken repeteret efter Hofgaard. Stil 2 gange om maaneden.

Efter Broch & Seips literaturhistorie gjennemgaaet Holberg, Wessel, Ewald, Oehlen-schläger, Grundtvig, Welhaven, Wergeland, Asbjørnsen, Moe, Bjørnson og Ibsen. Stilop-gaverne var:

1. Fra mine ferier. 2. Til hvilket land vilde du ønske at reise, og hvorfor? 3. Katten, dens egenskaber og nytte. 4. Indholdet af »Fjeldeventyret«. 5. Veslebrunens livshistorie. 6. Skovdriften i Norge. 7. Samfærdselsmidlerne i vort land før og nu. 8. Vore høns. 9. I hvilket land vilde du helst bo, og hvorfor? 10. Gjengiv kortelig handlingen i »Eras-mus Montanus« og forklar, hvad Holberg har villet med denne komedie. 11. Markedet. 12. Hvad vil du helst blive, og hvorfor? (gutterne). 13. Naturen og livet om vaaren. 14. Hvilke fordele og mangler er der ved at bo i Norge? 15. Fortæl om Hannibal (tentamen). 16. Nor-ges fiskerier (tentamen). 17. Kongsberg skole (pigerne).

Tysk.

- Klasse* I. Af Knudsens læsebog for begyndere læst og repeteret fra begyndelsen til imperfektum af de svage verber.
- II. Af samme læsebog læst og repeteret fra begyn-delsen til pag. 97. De norske sætninger over-satte, dels mundtlig, dels skriftlig.
- III. Af samme læsebog læst og repeteret fra pag. 94 og bogen ud. Af Paus og Lassens læsebog

ca. 20 sider. Af Løkkes lille grammatik læst og repeteret: substantivernes, adjektivernes, pronomenernes og verbernes bøjning. Skriftlig og mundtlig oversættelse fra norsk til tysk af lette sætninger. Diktat.

Klasse IV. Af Paus og Lassens læsebog læst 44 sider. Grammatikkens formlære læst og repeteret. Af Knudsens stiløvelser side 1 - 30, hvorved syntaktiske regler, gloser og talemaader er lært udenad. Fra november skoleåret ud som regel 1 stil om ugen paa skolen.

— V. Af Paus og Lassens læsebog 50 sider. Grammatikkens formlære læst og repeteret. Af syntaksen er læst til § 100.

Af og til norske sammenhængende stykker oversat extempore til tysk. I regelen en extemporalstil om ugen.

— VI. (2 t.) Af Paus og Lassens læsebog ca. 50 sider. Grammatikken repeteret. Hele klassen har havt en skolestil hver uge. Gutterne en hjemmestil hver uge og pigerne en hjemmestil hveranden uge.

— VI e. g. (1 t.). Extemporeret efter Hauffs Märchen 100 sider.

Latin.

Klasse. IV. Af Johansens læsebog for begyndere er læst enkelte af eksemplerne i første afsnit. Af andet afsnit (sammenhængende læsestykker) er samtlige stykker læste, repeterede og tildels retroverterede. Det vigtigste af Schreiners formlære.

— V. Phædri fabler læste og repeterede efter Voss's udvalg; endvidere de letteste historiske anekdoter i samme bog samt Nepos's Themistocles.

1 skolestil ugentlig. Formlæren nøiagtig gennemgaaet efter Schreiner; af kasuslæren

det vigtigste efter de i Johansens stiløvelser opførte regler.

- Klasse VI.* Af Caesar de bello Gallico læst og repeteret lib. I. fra kap. 39 til enden, samt lib. II. kap. 1 — 25; endvidere Nepos's Themistocles, Aristides og Pausanias, samt de fleste historiske anekdoter i Voss's udvalg.

En skolestil og en hjemmestil ugentlig; i sidste fjerdingaar 2 sammenhængende timer til skolestil.

Det vigtigste af moduslæren gennemgaaet, derefter denne samt kasuslæren og formlæren repeteret.

Engelsk.

- Klasse IV.* Efter Løkkes lærebog for begyndere (3die udg.) udtalelæren gennemgaaet, derpaa endel af samtalestykkerne; senere de lettere af de sammenlængende stykker (37 sider), hvilke for største delen er repeterede. Lektien blev altid gennemgaaet paa forhånd, idet det engelske stof oplæstes sætning for sætning of læren og gjentoges af eleverne.

Skriftlig og mundtlig oversættelse fra norsk til engelsk 1 time ugentlig efter de i læsebogen forekommende retroversionsovelser. Det vigtigste af grammatikkens formlære læst og repeteret.

- *V.* Af Brekkes læsebog for begyndere læst fra side 65 ud bogen. Af Brekkes læsebog for middel skolens øverste klasser læst 15 sider. Grammatikken gennemgaaet efter Brekkes læsebog for begyndere. Af Løkkes lille grammatik ved Western er læst fra syntaxens begyndelse (§ 92) til § 128.

Mundtlige og skriftlige retroversionsovelser.

En stil om ugen paa skolen efter Krohgs stil-
øvelser.

- Klasse* VI + VII. (3 t.) Af Brekkes større læsebog: 100 sider,
hvoraf noget extempore. Formlære og syntax
læst og repeteret efter Løkkes lille grammatik
ved Western.
- VI. alene (1 t.) Læst 30 sider af Brekkes læsebog.
(1 t.). 1 stil om ugen paa skolen. Gutterne
desuden 1 stil om ugen hjemme.

Fransk.

- V. Det vigtigste af formlæren efter Knudsens lille
grammatik. Af Knudsens franske læsebog er
læst og gjentagne gange repeteret 11 sider af
de sammenhængende læsestykker. Af de enkelte
sætninger er næsten intet læst.
- VI. Af samme læsebog læst og repeteret 30 sider.
Formlæren repeteret.

Historie.

- Klasse* I. Af Hoff's lille verdenshistorie læst og repeteret
fra begyndelsen til side 65.
- II. Af samme bog er gennemgaaet fra side 65
indtil enden.
Af Schjøth's verdenshistorie læst og repeteret
fra side 1 — 19.
- III. Af Schjøth's verdenshistorie læst og repeteret
fra side 59 — 137.
Af Pettersens nordens historie læst og repe-
teret til side 47.
- IV. Af Schjøth's verdenshistorie fra side 137 — 251.
Af nordens historie fra side 53 — 82. Alt re-
peteret.
- V. Af Schjøth's verdenshistorie fra side 263 — 354.
Af nordens historie fra side 72 og ud.
Alt repeteret.
- VI. Af Schjøth's verdenshistorie læst fra side 354 ud
bogen. Repeteret fra side 236 indtil enden.

- Klasse* VI G. (1 t.) Repeteret af verdenshistorien fra begyndelsen til side 117. Repeteret hele nordens historie.

Geografi.

- Klasse* I. Reusch's geografi læst og repeteret.
 — II. Norge repeteret efter Horns lille geografi. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra begyndelsen til side 49.
 — III. Norges geografi repeteret efter Horns lille lærebog; derpaa af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra Afrika (s. 49) ud Asien.
 — IV. Geelmuydens geografi fra side 88.
 — V. Geelmuydens geografi fra side 166 ud bogen
 — VII. Geelmuydens geografi læst i sin helhed.

Mathematik.

- Klasse* I. Efter Johannesens regnebog gennemgaaet de 4 regningsarter i hele ubenævnte tal, samt addition og subtraktion af hele benævnte tal.
 — II. Af samme bogs h. 1 gennemgaaet de 4 regningsarter med hele benævnte tal, derefter af h. 2 addition og subtraktion af brøk.
 — III. Efter samme bogs 2det hefte gennemgaaet de 4 regningsarter med almindelig brøk, derefter de samme med decimalbrøk; endvidere indøvet enkelt reguladetri.
 — IV. (Gutter og piger). Af Johannesens arithmetik gennemgaaet og repeteret fra begyndelsen til decimalbrøk. I praktisk regning: enkelt og sammensat reguladetri samt procentregning.
 (Gutter alene). Af Bonnevis geometri gennemgaaet og repeteret 1ste bog.
 — V. (Gutter og piger). Af Johannesens arithmetik er læst og repeteret fra decimalbrøk til 5te bog. I praktisk regning gennemgaaet og repeteret: procent, enkelt rente og rabat.

(Gutter alene). Af Bonnevis geometri læst og repeteret 2den, 3die og 4de bog.

Klasse VI. (Gutter). Læst og repeteret Johannesens arithmetik fra 6te bog og ud; derpaa er den hele arithmetik repeteret.

(Piger). Sammen med gutterne repeteret det for piger bestemte pensum og forøvrigt regnet opgaver; især ligningerne af 1ste grad med 1 og flere ubekjendte.

(Gutter og piger.) I praktisk regning er gennemgaaet diskonto, delingsregning, blandingsregning og kjederegul. Desuden har gutterne særskilt gennemgaaet rentesrente, indøvet legemers beregning; og gennem talrige opgaver repeteret de forskjellige grene af den praktiske regning.

(Gutter). Af Bonnevis geometri læst og repeteret 5te og 6te bog; derpaa er geometrien repeteret i sin helhed.

N a t u r f a g.

Klasse II. Læst og repeteret fra side 28—109 i Sørensens naturhistorie (femte udgave).

— III. Af Sørensens naturhistorie læst og repeteret fra side 112—187.

— IV. Af Sørensens naturhistorie læst og repeteret fra side 28—132, 152—169, 199 ud bogen.

— V. (Gutter og piger). Af Sørensens planteriget er gennemgaaet og repeteret afsnittet om plantens indre bygning og liv.

(Gutter alene). Henriksens fysik læst og repeteret.

— VI. (Gutter og piger). Sørensens lære-bøger i dyre- og planteriget repeteret i sin helhed.

(Gutter alene). Henrichsens fysik repeteret.

S k r i v n i n g.

Klasse I. Bogstavernes grundtræk, de smaa og de store

bogstaver samt de lettere forbindelser gennemgaaede paa vægtavlen og derefter udførte af eleverne i skrivebøgerne, alt i den orden hvori de følger efter hinanden i Heike og Danielsens forskrifter. Af disse er især benyttet hefte 2—3. Taktskrivning efter (lærerens) diktat.

- Klasse* II. Som repetition af det tidligere lærte gennemgaaet og skrevet ud hefte 1—3; derefter væsentlig benyttet hefte 4—5. Taktskrivning.
- III. Som repetition hefte 1—4; derefter væsentlig benyttet hefte 5—7. Øvelse i læsning af haandskrifter efter »Føragens øvesesbog«.

To gange hver maaned har der af disciplene i kl. IV, V, VI, VII været leveret en prøveskrift, for hvilken der er givet karakter, ligesom ogsaa skriften i disciplenes stilebøger har været efterseet af skrive læreren og undertiden lagt til grund for bedømmelsen af karakteren for skrivning.

T e g n i n g.

- Klasse* II. Frihaandstegning. 1ste gruppe efter Harald Petersens apparat for elementær frihaandstegning. Opgaverne tegnede og forklarede paa vægtavlen. Tegningerne udføres med blyant.
- III. Frihaandstegning 2den gruppe efter Petersens apparat for elementær frihaandstegning. Udførelse med pen og tusch.
- IV. Ornamenttegning. Blyant og viskelæder benyttet, men den endelige optrækning med pen og tusch.
- V. Frihaandstegning. Videregaaende ornamenttegning. Udførelsen paa samme maade som i kl. IV.
- Projektionstegning. Optegning af de almindeligst forekommende regulære legemer i grundrids og oprids.

Klasse VI. Frihaandstegning. Ornamenttegning efter vanskeligere opgaver.

Projektionstegning. Som i kl. V, men efter sammensatte opstillinger og med de af kirke-departementet givne examensopgaver som rettesnor.

Haandarbeide.

Linsøm, strikning, stopning og lapning er udført efter »Haandarbeide som skolefag« af Marie Røsing. I kl. I syes navnedug. I kl. II—III er lært engelsk broderi, i kl. IV—VI hvidt broderi og lidt silkesøm. De 6 klasser er delt i to partier; kl. I—III udgjør yngste parti; kl. IV—VI det ældste. Kl. VII deltager ikke i haandarbeide. I kl. VI syr eleverne et linned til sig selv med navn og broderi og strikker en strømpe. Til tilklipping tages nogle timer.

Sang.

Det yngre parti (kl. II—I) er undervist i nodelæsning og enstemmig sang, det ældre parti (VI—IV) desuden i tostemmig sang. »De tusen hjem« sange har væsentlig været benyttet. Undervisningen har været særskilt for piger og gutter, men der har ogsaa af og til fundet fællesøvelser sted.

VII. Afgangsexamen.

1893.

Ifølge overbestyrelsens bestemmelse afholdtes ogsaa i 1893 i 2 fag gjensidig censur ved herværende og Drammens skole, nemlig i latin mundtlig og engelsk skriftlig.

Censorerne i de forskjellige fag var efter overbestyrelsens beskikkelse følgende:

I religion.....	Tilsynslærer Hoff.
- modersmaal skriftl. og mundtl.	Adjunkt Alver.
- tysk, skriftl. og mundtl. . .	Adjunkt Bøhmer.
- latin, skriftl.	Adjunkt Bøhmer.
- — mundtl.	Overlærer O. Lund fra Drammens skole.
- engelsk, skriftl.	Adjunkt Hermanustorff fra Drammens skole.
- — mundtl.	Rektor.
- fransk,	Rektor.
- historie	Adjunkt Bøhmer.
- geografi	Adjunkt Udby.
- matematik, skriftl. og mundtl.	Hyttemester Stalsberg.
- naturkundskab	Do.
- projektionstegning	Do.
- frihaandstegning	Gravør Thronsen.
- skrivning	Do.

Til afgangsexamen fremstillede sig 8 examinander, samtlige skolens elever, hvilke bestod examen med følgende udfald:

- Aas, Gustav f. 14de decbr. 1877. Søn af gaardbruger Aas. Optagen i skolen 1891. Meget godt (1.73).
- Arnesen, Gisle f. 3die septbr. 1878. Søn af sogneprest Arnesen. Optagen i skolen 1887. Godt (2.96).
- Hansen, Otto f. 29de april 1877. Søn af præger Hansen. Optagen i skolen 1887. Godt (2.93).
- Hartmann, Paul f. 12te Oktbr. 1879. Søn af doktor Hartmann. Optagen i skolen 1887. Udm. godt (1.39).
- Hellerud, Karl f. 19de april 1877. Søn af justermester Hellerud. Optagen i skolen 1888. Meget godt (2.37).
- Høimyr, Knut f. 24de januar 1873. Søn af gaardbruger Høimyr. Optagen i skolen 1891. Meget godt (1.53).
- Lund, Lorens f. 7de novbr. 1876. Søn af flødningsinspektør Lund. Optagen i skolen 1890. Meg. godt (2.03).

Münster, Eugène f. 14de oktbr. 1878. Søn af byfoged Münster. Optagen i skolen 1888. Meget godt (2.50).

~~~~~

VIII. Bibliotheket og samlingerne. 1892—93.

A. Bibliotheket.

Foruden ved gaver fra universitetet, departementet, statistiske bureau og andre offentlige kontorer, er biblioteket forøget med følgende værker.

1. Gaver:

Arkiv for matematik og naturvidenskab. B. 15. H. 4.
 Nyt magasin for naturvidenskab. B. 33. H. 1—3.
 Randall: The 4th international Prison Congress. 1891.
 Mc. Laughlin: History of Higher Education in Michigan 1891.
 Campbell: Biological Teaching in the Colleges of the U. S.
 Historisk tidsskrift. 3die række. B. 2. H. 4.
 S. Bugge: Norske indskrifter med de ældre runer. H. 2.
 Dombog for 1578.
 Utne: Sundhedslærens grundtræk.
 Pavels dagbøger for 1817—22. H. 1.
 Kofoed: Glossar til Pauss og Lassens tyske læsebog.
 Bjørnstad: Gymnastiktabeller.
 Heike: Rundskrift. H. 1—2.
 Hofstad: Norsk flora. 2. udg.
 Lassen: Tysk læsebog. 4. udg.
 Kjerulf: Norske bergarter.
 Bang. Dokumenter og studier.

2. Indkjøbte bøger:

Universitets- og skoleannaler for 1892.
 Ross. Ordbog. H. 8—10.
 Fritzner: Ordbog. H. 20 og 21.
 Norsk forfatterlexikon. B. III.

- Irving: The Life of Mahomet.
 Nicolaisen: Fortællinger for begynderundervisningen.
 Flood: Tegneøvelser.
 Ringdal: Disciplin.
 Bonnevie: Undervisningsgjenstande i folkeskolen.
 Flemmer: Udvalg af sølvalderens forfattere.
 Rolfsen: Læsebog for folkeskolen.
 Aanderud: Fortællinger. (Fra Svipop til Venaasen).
 Ibsen: Bygmester Solness.
 Decoppet: Prædikener for børn.
 Statskalenderen for 1893.
 Lesage: Gil Blas. T. I—V.
 Froude: The Spanish Armada.
 Macaulay: Life and Letters.
 —   Essays.
 Storm: Christoffer Columbus.
 Aas: Dyrenes sjel liv.
 Vor ungdom. 1892.
 Hagberg: Shakespeare. IV—VI.
 Heggveit: Kirkehistorie. H. 4—10.
 Stalker: Jesu liv. H. 1—5.
 Jæger: Norsk litteraturhistorie. H. 1—6.
 Sundhedsregler for skoleungdommen.
 Specht: Pattedyr. H. 16—25.

B. Læremidler.

- Løkkes engelske læsebog.
 Tusinde hjemms enstemmige og tostemmige sange.
 Lidbäck: Dagöfningar.
 Hofgaard: Opgaver i latinsk stil.
 Bamberg: Kart over Australia.
 —   ,   -   østlige halvkugle.

IX. Skole- og indskrivningspenge.

I indskrivningspenge betales fra skoleaaret 1890—91 2 kroner.

I kl. I—III er skolepengene 15 kr. pr. kvartal.

I kl. IV—VII 21 - - -

Af to brødre betaler den anden $\frac{3}{4}$, af tre den anden $\frac{3}{4}$ og den tredje $\frac{1}{2}$; er der flere end tre brødre, gaa de øvrige frit.

Gratisternes antal var 9, hvoraf 3 havde hel, 6 halv friplads; som sædvanlig uddeltes 10 pct af skole- og indskrivningspengene.

Fripladsene var fordelte saaledes:

Kl. III....1; kl. VI....4;

- VI....2;

- V....2;

Efter skolelovens § 55 skal skolepengene betales **for-skudsvis** for hvert kvartal uden nogen afkortning, om discipelen optages i eller udgaar af skolen i løbet af samme. Og reglementets § 36 lyder saaledes: Er skolepengene for en discipel ikke erlagt inden kvartalets udløb, er rektor, naar han derom af kassereren underrettes, forpligtet til at nægte en saadan discipel adgang til skolens undervisning.

Disse bestemmelser undlader man ikke at bringe i forældres og foresattes erindring, da det har vist sig, at de hyppig oversees.

Angaaende skolens fripladse bestemmer skoleloven af 17de juni 1869 følgende:

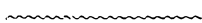
Disciplene kan kun under følgende betingelser komme i betragtning ved fordelingen af skolebeneficier:

1) at de have gode anlæg;

2) at de ved sædelig opførsel og flid gjør sig fortjente til saadan understøttelse.

3) at deres trang er bekræftet ved paalidelige vidnesbyrd.

Skolebeneficier kan i regelen ikke tilstaaes disciple forinden de have været 1 aar i skolen.

X. Almindelige bemærkninger.

Under 8de Juni 1891 besluttede Kongsjerg kommunebestyrelse — efter :f kirke departementet at være opfordret til at tage dette sørgsmaal under overveielse — at »en sammenslutning af middelskolens 3 laveste klasser med folkeskolen her paa stedet bliver at iværksætte, idet folkeskolen gives et udstyr svarende til dette formaal, med adgang til frivillig undervisning i dens høiere afdelinger, samt saaledes, at der fra 1892- 93 begyndes med en sammenslutning af middelskolens kl. I med folkeskolens kl. IV.«

Under 8de december s. a. henstillede derpaa kirke departementet til kommunestyrelsen at lade den besluttede kombination udstaa, indtil den nye skolelov i nogen tid havde øvet sin indflydelse paa de kuld, som skulde over i middelskolen.

Kommunebestyrelsen vedtog imidlertid under 24de mai 1892, at den engang fattede beslutning om kombinationens iværksættelse bliver at fastholde, og at beslutningen iværksettes i 1892. Departementet fandt, at tiden nu var for langt fremskreden ti, at dette kunde ske ved begyndelsen af skoleaaret 18⁹²/₉₃. Derimod er reformens iværksættelse paabegyndt i 1893, idet kl. I fra det nye skoleaar 18⁹³/₉₄ er sløfet og erstattet med kl. IV i folkeskolen.

Ved fællesundervisningens indførelse i august 1887 talte skolen 84 elever, hvoraf 44 gutter og 40 piger.

Det samlede elevantal udgjør nu, efterat kl. I er bortfaldt, 74, hvoraf gutter og piger saaledes fordelte:

Kl.	II....	11 elever	(3 g. 8 p.)
-	III ...	13	— (13 g. 2 p.)
-	IV....	15	— (11 g. 4 p.)
-	V. ..	18	— (11 g. 7 p.)
-	VI....	10	— (7 g. 3 p.)
-	VII....	7	—

Daglige karakterer bruges og indføres for hver dag i klasseprotokollen og karakterbøgerne, men disse bero i ka-

thedrene og udleveres kun hver lørdag til eleverne for at forevises for forældrene.

Ved jul og paaske gives af lærerne skriftlige vidnesbyrd i karakterbøgerne om elevernes flid, fremgang og forhold i det hele.

I dagene fra 14de til 17de decbr. afholdtes tentamen i de skriftlige examensfag for kl. VI og VII, ligesaa i dagene fra 10de til 13de april.

Den skriftlige del af aarsexamen afholdtes den 14de—16de juni. Den mundtlige afgangs- og aarsexamen begyndte den 23de juni og varede til den 5te juli. Examens udfald bekjendtgjordes derefter den 8de juli. De aarlige vaabenøvelser holdtes 4 dage i examenstiden (17de—21de juni) og 2 dage i september.

For discipelbibliotheket bevilgede sparebanken ogsaa i dette aar paa rektors ansøgning et beløb af kr. 200.00. Bibliotheket har været aabent hver anden lørdag. Udlaanet besørgeres af rektor.

Da det paa grund af den forestaaende sløifning af kl. I kunde forudsees, at tilgangen til skolen og derved skolepengene vilde aftage, og at i nødvendig forbindelse dermed det til fripladse disponible beløb i kommende aar vilde væsentlig formindskes, indgik rektor med andragende til sparebanken om kr. 200.00 til fripladse for værdige og trængende elever.

Dette andragede blev indvilget saaledes, at samlaget istedetfor sparebanken overtog at udrede beløbet.

Sundhedstilstanden blandt eleverne var i det forløbne aar i det hele taget god.

Paa følgende *vink og raad til hjemmene*, der — efter at være anbefalede af flere læger — er vedtagne af flere skoler og saaledes ogsaa af herværende skoles lærere i skoleraad, — henledes forældres og foresattes opmærksomhed for herved at fremme en heldig samvirken mellem skole og hjem:

1. Lad børnene gaa tidlig tilsengs. Deres arbeide begynder tidlig, og børn trænger mindst 9 til 10 timers søvn.
2. Sørg for at børnene spiser godt om morgenen og at de ligeledes faar solid niste med sig paa skolen. Deres hovedarbeide skal gjøres paa frokosten.
3. Lad børnene efter middagen opholde sig i fri luft og tillad dem ikke at læse sine lekser før 1½ til 2 timer efter maaltidet.
4. Lad børnene indtage sine aftenmaaltider mindst én time, før de gaar tilsengs.
5. Giv børnene en bestemt arbeidstid og paase, at denne benyttes ordentlig. Det vil da vise sig, at hjemmelæsningen i de lavere middelklasser som regel ikke vil kræve mere end 1 til 1½ time, i de høiere middelklasser ikke mere end 2 til 2½ time.
6. Sørg for, at læsningen foregaar under god naturlig eller kunstig belysning.
7. Tillad ingen lekselæsning efter kl. 8. Aftentimerne kan bedst bruges til sund morskabslæsning.
8. Hold børnene til leg og fornuftig idræt.

XI. Skolens regnskab for 1892—93.

I n d t æ g t.

	<i>Nr</i>	<i>Cr</i>
1) Beholdning fra forrige aar		192.98
2) Skole- og indskrivningspenge	5	116.75
3) Kommunens bidrag	1	880.00
4) Andre indtægter		35.14
5) Statskassens tilskud	16	227.00
	Tilsammen	23 451.87

U d g i f t:

1) Lønninger	17	863.60
2) Alderstillæg	3	466.67
3) Bibliothek, samlinger og læremidler		175.88
4) Fripladse		477.00
5) Lys og brænde		832.25
6) Trykningsomkostninger m. m.		178.26
7) Blandede og tilfældige udgifter		180.23
8) Beholdning		277.98
	Tilsammen	23 451.87

Kongsberg off. høiere almenskole den 6te oktbr. 1893.

K. L. Sommerfelt.

